

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 27. De ingressis Religionem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

Angelus in verbo Nouitius §. 14. quia talis vere est Religiosus, iuxta illud, quod ex capit. vnico De voto in 6. nequeat valide matrimonium contrahere, vt nec expresse professus. At religiosus non est nisi alicuius religionis, in qua professus est. Quare debet in ea retineri.

387. Tercio modo ingressus religionis fit, quando quis Nouitiorum habitum suscipit animo mutandi vitam absolute & simpliciter; hoc est, voluntate religionem profitendi, & in ea perpetuo manendi, quem animum demonstrat aperto aliquo signo externo; quale esse potest beneficium suum alteri resignasse, aut se bonis suis abdicasse. De hoc mentio est in cap. Super eo, in cap. Consulti, in cap. Statuimus, De regularibus, & in cap. Beneficium, & in cap. Non solum, eod. tit. in 6. In illis enim decernitur, eum qui susceperit habitum Nouitiorum, posse intra annum probationis libere recedere; nisi illum susceperit animo vitæ ratione simpliciter mutandi. Vnde aliquot Canonistæ (quorum meminit Azor in prima parte Moral. Inst. lib. 12. cap. 4. qu. 4.) voluerunt deducere, quod hic modus constituat diuersum à præcedentibus professionis genus. Sed contrarium tenendum est cum Sylu. in verbo Religio 3. q. 19. versu. Quarto inducitur, Rosella verbo Nouitius §. 13. & Angelo eod. verb. §. 12. quia professio religionis (vt citatis aliquot Canonistis idem Angelus habet in seq. §. 13. Etiam ante attingimus) nunquam inducitur, etiam si quis expresse voueat, nisi ea fiat in manibus illius qui potestatem habet ordinariam vel delegatam recipiendi, & incorporandi religioni in qua fit professio. Cum autem quis tertio isto modo ingreditur religionem Superiorem tradens ei habitum Nouitiorum non tradit animo admittendi ad professionem, sed solum ad probationem, vt vitam & mores ipsius exploret. Accedit quod in cap. Non solum De regularib. in 6. religionem isto modo ingrediens, aperte distinguitur ab eo qui proficetur expresse vel tacite; cum scilicet ad illa verba, Nisi professus sit expresse vel tacite, adduntur ista: aut euidenter conficit illam vitam mutare voluisse.

388. Iura autem prius citata, quibus sententia contraria nititur, non sufficere ad illius probationem; Azor loco citato ex eo docet, quod ex illis nihil amplius deduci possit, quam eum qui Nouitiorum habitum suscipit simpliciter, animo & voluntate profitendi, atq; perseverandi in vita religiosa, adstringatur voto simplici religionis; neq; iure possit ad secularem vitam statutum redire; cum religionem ingressus sit non modo vt experiretur, an vita religiosa sibi expediret, prout loquitur cæteri Nouitij; sed etiam voluerit adstringere se ad emittendam professionem, & perseverandum in ea religione. Vnde tantum sequitur, quod peccaturus sit quidē, rediens ad secularem vitam; non tamen quod possit, in foro externo tanquam professus cogi redire ad religionem; neq; si ipse matrimonium contrahat (etiam si in eo peccet mortaliter contra id ipsum votum, quo obligatur coram Deo) illud erit nullum, prout constat ex cap. vnico De voto in 6. Neq; etiam tenetur manere in religione, cuius habitum susceperit, sed est ipsi liberum aliam, etiam laxiorem eligere, ex cap. Consulti. De regularibus.

389. Porro quod eandem libertatem eligendi aliam religionem, Angelus in verbo Nouitius §. 14. concedit ingredienti per professionem tacitam (argumento capit. Constitutionem; De regul. in 6.) admiserim procedere in casu quo sic ingrediens, nullam præcise habuit intentionem se adstringendi ei religioni; sed tantummodo relinquendi seculum. De voto enim iudicandum est ex intentione vouentis. Quod si talem se adstringendi intentionem habuerit, negari non habere prædictam libertatem: quia in cap. Ex parte, De regularibus, taliter professi præcipiuntur per Ecclesiasticam censuram compelli, determinatè monachalem regulam secundum formam ordinis, profiteri & seruare. Nonnulla alia de ingrediensibus religionem proponunt & satis familiariter explicant Syluest. verbo Religio 2. & 3. & Azor in cit. lib. 12. cap. 4. & 5. apud quos ea videnda relinquimus; cum hæc videantur sufficere Parochis, quorum instructionem maxime spectamus.

CAP. XXVII.

De ingressu religionem.

SVMMARIVM.

- 390 Varietas eorum, quæ Religio incumbunt ex officio.
- 391 Quatuor casus in quibus Religiosus mortaliter peccat contra obedientiam.
- 392 De peccato eius qui in religione votatantum, non autem regulas seruare vult.
- 393 Quatenus peccet Religiosus agendo contra regulas quæ non obligant ad culpam.
- 394 Obedire sine præcepto, quæ in eo expectatio melius est: Et quid agendum, cum diuersi Superiores contraria mandant: item quid in dubio.
- 395 Quando sit, aut non sit necessarium, quod Religiosus Prebato suo obediat.
- 396 Quatenus consueudo possit, aut non possit excusare ab obseruatione regale.
- 397 Religiosus post factam professionem, de suis bonis disponere non potest: nec testamentum ante illam factum mutare.
- 398 Peccatum suo genere mortale Religiosus committit contra paupertatem, habendo proprium.
- 399 Tres casus in quibus Religiosus mortaliter peccat retinens aliquid in usu proprio.
- 400 Peccat Religiosus volens de aliquo libere disponere, ac si dominum illum haberet.
- 401 Religiosus de eo quod domino accepit non potest disponere.
- 402 Ad quæ tenetur Religiosus ordinis, in quo assignatur cuique suum proprium.

390. EX ijs quæ religionem ingressis incumbunt ex officio, quædam sunt propria illius ordinis quem susceperit, ad quæ notitiam habendam consulendæ sunt propriæ constitutiones eiusdem ordinis: nec enim omnium eadem sunt, sed variorum variæ. Quædam vero sunt communia, atque adeo ab omnibus cuiusvis ordinis Religiosis seruanda; vt quæ ius commune illis vniuersè sub præcepto imponit. De quibus quoad ius nouum, Concilium Trident. legi debet in sess. 25. De regularibus (eius generis ex eodem Concilio multa refert Azor in prima parte Moral. Institut. lib. 12. cap. 18.) & quoad ius antiquum, legi debent cause & tituli iuris canonici quos initio huius tractatus commemorauimus. Nonnulla istius generis, tanquam posita in vsu frequenti, referemus in sequenti capite ac quantum ad nostrum institutum videtur sufficere, tractabimus. Alia deniq; religio ipsa de se exigit ab omnibus Religiosis; nempe ea quæ spectant ad tria illius essentialia vota perpetuæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ. In quibus nullum Superiorem dispensare posse habetur ex Concil. Trident. loco citato cap. 1. De Summo Pontific. quid tenendum sit, explicatum videri potest apud eundem Azorium in præced. cap. 7. De ijs autem quæ huius tertij generis sunt, dicere oportet in hoc cap. Et quidem de spectantibus ad castitatem nihil aliud occurrit dicendum, quam commendatissimam esse debere omnibus Religiosis: vt pote, qui hæc ex parte teneantur vitam celestem ducere, puritatem imitando Angelorum, quibus per votum ipsum castitatis (se nuptiarum omnino expertes reddendo) similes fiunt, iuxta illud Matth. 22. In resurrectione neq; nubent neq; nubentur, sed sunt sicut Angeli Dei in celo. Quod caue ne accipere vt existimes sub votum castitatis cadere solummodo abstinentiam ab vsu matrimonij. Nam simul etiam cadit, quæ cumq; alia, ab omni eo quod castitati repugnat: siue sit verbum, siue cogitatio: ita vt peccatum grauius sit in Religioso, quam in seculari non habente votum castitatis; cum in hoc, luxuria tantum; & in illo adhuc sacrilegij rationem habeat; vt bene notat Sylu. in verbo Religio 6. quæst. 8. sicq; duplicis malitiæ reus sit, vbi alter tantum est vnus; vnde non sufficit ei, vt in confessione dicat fornicatus sum, nisi aperiat se reum esse violati voti. De ijs autem quæ ad obedientiam & paupertatem religiosam spectant aliquot documenta occurrunt proponenda pro ratione iudicandi de peccatis quæ contra votum de illis Deo factum, contingit committi.

Documenta pro ratione iudicandi quando contingat Religiosum peccare contra votum obedientie.

391.

Primum est. In quatuor casibus (qui tanguntur à Diuo Thoma 2. 2. *quæst.* 186. *art.* 2. & 9.) Religiosum peccare mortaliter contra obedientiam. Primus est, quando aliquid facit contra id, quod Superior præcipit contentantem regulam cui generaliter ille se adstrinxit, estque requisitum non modice ad votorum castitatis, paupertatis vel obedientie observantiam: aut eidem non parum necessarium ad æternam salutem. Cum enim tale præceptum detur in materia graui, obligationem de se inducit sub mortali. Vnde si tale factum iam alias mortale sit genere suo; ipsum aggrauatur mortaliter tali malitiâ inobedientie. Secus autem accidit in materia leui, aut quando à Superiore quid eiusmodi non præcipitur, sed solummodo proponitur: neque enim inobedientia est, ubi non datur iussio. Videri potest Gregor. à Valent. 2. 2. *disp.* 10. q. 4. puncto 5.

Secundus casus est. Quando Religiosus non facit id quod Superior iniungit ei in virtute sanctæ obedientie, aut alijs verbis æquivalentibus; aut sub pœna quæ incurritur tantum ob peccatum mortale; vt excommunicatio, aut alia aliqua ratione, qua significetur præceptum ei dari exequendum sub pœna peccati mortalis.

Tertius est. Quando contra Superioris vel Regulæ præscriptum Religiosus agit ex contemptu, id est, interprete D. Thom. in eod. *art.* 9. ad 3. quando ex peruersa voluntate, qua superbe nolens præcipienti subijci, inde procedit ad contra agendum. In quo mortale peccatum committere patet: cum & per votum obedientie adstringatur ad talem subiectionem; & Superiori locum Dei tenenti, notabilem faciat iniuriam.

Quartus casus est. Quando nullam omnino habet (salutis immemor) intentionem tendendi ad perfectionem; id enim quædam apostasia est à professione: quæ hoc ipso quod religiosa est, versatur in tendentia ad perfectionem, seu profectum in vera charitate: adeo vt in tali Religioso idem contingat ac in scholastico nullam intentionem habente tendendi ad literarum scientiam: præsertim cum religio schola quædam sit, in qua perfectio difcitur. Vnde Religiosus non quidem perfectus esse, sicut Episcopus, sed ad perfectionem tendere tenetur: sicut discipulus non tenetur quidem sciens esse sicut magister, tenetur tamen studium adhibere vt talis eundat: quæ doctrina est D. Thomæ in præcedenti *art.* 2. ad 1. Iuuerit autem videre P. Iacobum Aluarez de Paz, tom. 1. De vita spiritali. lib. 5. cap. 11.

Notat, autem cum Caiet. Gregorius à Valent. loco citato circa quartam circumstantiam: Religiosum non aliter teneri contendere ad perfectionem, quam agendo vitam regularem eo modo quo illam promissit. Adde quod idem habet circa secundam circumstantiam; quod per votum obedientie Religiosus non solum promittat se adimpleturum præcepta Superioris: sed etiam adimpleturum secundum vitam regularem sui ordinis, id est, cum subiectione erga regulas legitima autoritate à Prelatis præscriptas alumnis suis. Talem vero subiectionem in hoc consistere: quod siue huiusmodi regulæ secundum se obligent ad peccatum mortale vel veniale, siue ad nullum peccatum per se obligent, sicut illa Dominicanorum, teste D. Thom. in *cit. art.* 9. ad 1. carum observatio ad eundem Religiosum sic attineat, vt merito Superiores possint à transgrediente pœnas exigere, quas ille sustinere teneatur, etiam quando nulla fuerit obligatio earum ad peccatum, prout D. ipse Thomas ibidem expressit. Quæ cum ita sint, relinquatur quod sicut Religiosus obligationi quam habet tendendi ad perfectionem: satisfacit eo ipso, quod vult subiectus esse regulis sui ordinis: sic transgredi eandem obligationem eo ipso, quod non vult eidem regulæ subiectus esse: quod peccatum est mortale, tanquam notabilis violatio voti obedientie.

392.

Secundum documentum, quod in eodem puncto 5. circa 4. circumstantiam Gregor. à Valent. tangit, est. Eum non peccare mortaliter violatione voti obedientie, qui sic est animo comparatus in religione, quod nollet quidem regulas ultra vota

sua seruare, vellet tamen ipsam regulam subiectus esse, ea subiectione de qua paulo ante dictum est. Id quod habetur ex D. Thoma in *citato art.* 9. cum temperatione notanda, quod talis possit aliunde esse in peccato mortali: nempe ex præcepto quod cum intentione obligat ad mortale Prælatum oretenus dederit, aut in regula expresserit: itemque ex periculo, cui talis se exponit, contemnendi regulas, atque adeo vitam regularem, ad quam adstrictus est voto. Namque, vt ibidem ad tertium Diuus Thomas bene notat; consuetudo transgrediendi, solet contemptum inducere; iuxta illud Prouerb. 18. Impius cum in profundum venerit peccatorum, contemnit. Qui contemptus ex præcedenti numero, casu tertio, peccatum est mortale: & per consequens, periculum quoque incurritur in illud. Qui enim amat periculum, in illo peribit. Ecclesiastici 3. Idem dic de eo qui propositum habet transgrediendi omnes regulas præcipuis ordinis, quibus venit ad perfectionem (cuiusmodi censetur esse pertinentes ad sui abnegationem, aut ad carnis edomationem, aut ad mundi contemptum) quia tunc interueniret contemptus interpretatiuus vitæ regularis quam vult; non item si vellet aliquas ex ipsdem regulis præcipuis seruare, quantumcumque nollet omnes: quoniam volens cum suis votis seruare aliquas de præcipuis censerit, posset ad perfectionem tendere, etiam si ad eam non curreret. Hoc indicatum à Syluestro in verbo Religio 1. qu. 12. dicto 4. expressis verbis habet Gregor. à Valent. in eodem puncto 5. versus finem.

Tertium documentum est. Quamuis transgressio regulæ in ordine eo, in quo illa per se non obligat ad culpam, non sit peccatum ex suo genere, potest tamen mortale peccatum esse: tum ex contemptu, iuxta tertium casum memoratum: potest item ex libidine, id est, ex nimia cupiditate ad aliquid: aut ex negligentia, id est, ex torpore quodam animi, esse peccatum saltem veniale, ex D. Thom. in eodem *art.* 9. ad 1. Quod & probatur; quia ille excessus affectionis, & iste defectus finis rationalis, aduersatur rectæ rationi, ideoque vitiant actionem. Atque hinc sequitur, quod Gregor. à Valent. notat in *fine cit. puncti* 5. non peccare quidem eum qui regulam non obligantem sub peccato, transgreditur ob aliquam causam quæ rationalis sibi videtur, quantumcumque melius esset ipsam regulam seruare, cum non teneatur semper id facere quod melius est: nihilominus tamen in tali transgressione, communitur admiseri aliquid culpæ, cum in eam facillime irreat torpor aut libido: præterquam quod perdat meritum obedientie, quod coniunctum est cum executione regulæ.

Quartum documentum est. Perfectius esse, atque obedientie voto conformius, prompte exequi, quod Superiore velle intelligimus, quam illius iussionem expectare; nisi forte in rebus arduis, quæ præstent virtutem, aut eruditionem requirunt; vt profectio ad Indos pro infidelium conversione, aut susceptio alterius grauis oneris & prouincie. Hoc Sotus habet De iust. & iure lib. 7. qu. 2. *art.* 4. ante solutionem argumentorum. Probatur vero, quia in obedientia promptitudo maxime commendatur: neque paratus obedire exigit præceptum compulsorium, quando res est clara & aperta. Vnde Superiores non nisi rebelles, aut in dubio hærentes, præcepto cogere & vigere solent.

Quintum est. Quando plures sunt, quibus in religione obedientia debetur: illis contraria præcipientibus, Religiosum teneri obedire Superiori potius, quam inferiori. Hoc de se manifestum est: quando quidem hic quoque illi subelst, teneturque se conformare iustæ voluntati ipsius. Vnde sequitur Prælato aliquid illicitum præcipienti, nõ esse obtemperandum, quia Deus illud fieri prohibet: nec item præcipienti aliquid contra regulam, nisi in ea dispensare possit. Si autem dubiteur an aliquid sit illicitum, vel contra regulam, vel an circa illud Prælati debite dispense, Religiosus iudicium ipsius debet perferre suo, & obedire: vt bene monet Sylu. in verbo Religio 6. *quæst.* 6.

Sextum documentum, tractatum à Sylu. Religio 6. *quæst.* 6. Cum Prælati aliquid præcipere possint, vel secundum, vel contra, vel præter, vel infra, vel supra regulam: præcipienti secundum regulam, id est, secundum contenta in regula explicitè, vel etiam implicitè (vt ea sine quibus regulæ bene

seruari

seruari non possunt, velut poenitentia: quæ pro illarum transgressionibus inunguntur) obediendum esse, prout satis de se patet; non autem præcipienti contra regulam, ex præced. documento.

Præter regulam vero præcipienti, Religiosum non teneri obedire: quia vouens obedientiam in aliqua religione, intendit id facere secundum regulam eius. Atque, vt ex Diuo Bernardo Syluester adfert, obedientia non extendit se ultra ius prælationis. Quod secundum regulam limitari patet ex forma voti; quæ Religiosus vouet obedientiam in tali vel tali genere vitæ. Porro tunc præter regulam aliquid præcipi censetur, cum id ipsum, nec in ea continetur, nec ad eam expedit, inuatur eius executionem: vt leuare de terra festucam, aspicere aues volantes, aut numerare stellas.

Infra regulam autem præcipienti aliquid, quale est reficere corpus certa hora, aut aliud quod regula perimit, simpliciter obediendum esse Angelus existimat. Sed Sylu. vult id non procedere, cum Religiosus certus fuerit, tale quid sibi nociturum in corpore vel in anima.

Supra regulam deniq; præcipiendi aliquid, vt ieiunium aut aliam austeritatem ad quam regula non arctat, esse obediendum si iniungatur in poenam culpæ ante admittæ; nõ autem si in cautelam culpæ deinceps vitandæ, quando Religiosus videret se nullatenus ad talem culpam sollicitari. Ratio est, quia Religiosus tenetur quidem ex cõditione vite regularis, in primo documento expositæ, correctioni Superioris se subijcere, non tamen pro voluntate eiusdem Superioris amplecti, quod ad regulam nihil atinet, sed limites ipsius excedit. In talibus tamen obedire perfectionis est, quando non sunt contra Deum, aut contra professionem regulæ: quo casu, obedientia esset illicita. Sicq; triplex est obedientia: vna necessaria, quæ Religiosus obedit in ijs, ad quæ obligatur: altera perfecta, quæ obedit in omnibus licitis: & tertia indifcreta, quæ obedit etiam in illicitis.

Septimum documentum est Religiosum non teneri suo Superiori obedire (*non obstantem iure, quod hic in illum acquisiuit per ipsius professionem*) quando ei præscribit aliquid quod est contra maiorem perfectionem; vt si prohibeat ne ad aliam perfectionem religionem transeat, ex cap. Licet, De regul. Ratio vero est, quod vt iuramentum, sic & votum: nec vinculum iniquitatis fit, nec boni maioris impeditiuum.

396. Octauum documentum est, Eum qui religionem ingressus est, nulla consuetudine excusari posse quin teneatur implere essentialia regulæ, qualia censentur, quæ ad tria vota religionis spectant, aut quæ ad eorundem obseruationem valde conducunt moraliter; necessaria esse iudicantur. Nam sine talibus, regularis vita quam professus est, nec vigere potest, nec consistere. In accidentalibus autem obseruationibus, excusari posse consuetudine rationabili, quæ licet forte non sit immemoralis est, tamē (vt vtar verbis Nauarri in Enchir. cap. 12. n. 50.) tot annorum, ad eoque; vetus & antiqua, vt ad emolliendas in religione, aut etiam tollendas prædictas obseruationes sufficiat: sicut potest sufficere Apostolicum priuilegium, aut licentia, siue expressa siue tacita alterius Superioris auctoritatem ad id habentis.

Atq; ex hoc documento consequens est, qd initio eiusdem numeri quinagesimi tãgit ipse Nauarrus: eum qui ingressus est & professus religionem in qua regularis obseruantia nequaquam viget, non excusari à mortali, si nõ obseruet illa quæ sunt essentialia regulæ, neq; valere excusationem dicentis qd non intenderit se obligare ad vouendum arctius, quam viueretur in monasterio in quo professus est. Nam eadem ratione, *inquiri idem*, quæ non excusatur is à continentia seruanda, qui sacros ordines suscepit, absq; intentione expressa obligandi se ad talem obseruationem: ita nec excusatur à seruandis essentialibus religionis, qui illam professus est.

Consequens est secundo, quod ex Caiet. idem adhuc habet in seq. n. 51. quod ubi religio deficit in essentialibus, grauissime peccent, qui filios suos aut filias suas illi offerunt.

Consequens est tertio, quando reformatur religio, Religiosos illam ingressos teneri ad recipiendam reformationem in essentialibus, & in ijs quæ conducunt ad essentialia, vt censentur illa sine quibus vt plurimum ipsa vix custodiuntur, iuxta illud quod in Concil. Trident. sess. 25. cap. 1. De Regular. cõmendatur Superioribus, vt omnem curam & diligen-

tiam adhibeant ne à talibus Religiosi sui recedant. Vnde patet in statu perditionis esse moniales, quæ clausulam admittere nolunt, quam experientia docet tanto pere illis necessariam esse ad custodiam castitatis. Ideoque ab Ecclesia feuerè eadem clausura iniungitur, prout constat ex capit. vnico De statu regularium in 6. & ex Concilio Trident. sess. 25. cap. 5. De regularibus, & ex Bullis Pij quinti & Gregor. decimertij, propositis & explicatis à Nauarr. in commentario 4. De regularibus à numero 39. Aduerte autem obiter, ad talem clausuram pertinere non modo vt moniales extra septa monasterij non egrediantur; sed etiam vt nec cæteri seu viri, seu fœminæ illa ingrediantur. Quod vtumque sub excommunicatione prohiberi per memoratas Bullas, cum reuocatione omnium facultatum, si quæ obtendantur, videre est apud ipsum Nauarrum.

Alia documenta pro ratione iudicandi quando contingat Religiosum peccare contra paupertatem.

397. Primum est. Religiosum post factam professionem non posse de bonis suis pecuniarijs per testamentum, aut alio modo alienationis, disponere: sed eo ipso, quod factus est professus, omnia illa relicta esse monasterio (nisi forte sit ordinis non possidentis communiter annuos redditus, iuraque perpetua) iuxta capit. Quia ingredientibus 19. quæstione 3. & Authenticam Ingressi, Cod. De sacrosanctis Ecclesijs: cum sic dicitur: Ingressi monasteria, ipso ingressu se suæque dedicant Deo. Nec ergo de his testentur, vt pote nec Domini rerum. Quamquam in Gallia (quod notat Couar. De testamentis cap. 4. in fine) bona omnia profitentium, nisi ex præcedente pacto referuata sint monasterio, perueniunt ad cõsanguineos propinquiores. Aduerte autem obiter, quod cum Summus Pontifex concedit aliquibus Religiosis facultatem testandi: id non faciat concedendo eis dominium, sed tantum constituendo dispensatores rerum de quibus testantur: ex doctrina D. Thom. 2. 2. quæst. 185. in fine. Aduerte item, ex cap. Si qua mulier 19. quæst. 3. si professus reliquerit in seculo filios, quibus nondum legitimam portionem diuiserit, ne iniuria cuiquam eorum fiat, ipsum post professionem posse illis portionem eiusmodi dividere. De his plenius tractat Lud. Molina, De iust. & iure tom. 1. tract. 2. disp. 139. 140. & 141.

Secundum documentum est. Dispositionem à Religioso de suis bonis factam per testamentum ante professionem: post hanc mutari non posse nec reuocari. Hoc habetur ex cap. 2. De testamentis; pro eoq; multos auctores refert Couar. ad idem cap. Probatur vero: quia professus nequit condere testamentum ex præcedenti documento. Quare nec poterit prius cõditum mutare; quia id esset cõdere de nouo; quod vt validum sit, perinde ac prius conditum requirit in testatore dominium eorum de quibus testatur: quod negandum est in professo, cum id sit retinere adhuc dominium: qd repugnet paupertati, quam professus est. Veruntamen iusta mutandi causa interueniente, videtur posse quadam ratione id facere: nimirum tanquam optimus interpres voluntatis, quam testando habuit. Nam optime omnium potest de illa iudicare ac statuere, vtum si talem causam præciuisset tunc eum testabatur, voluisset id ipsum statuere quod nunc statuit interpretando.

398. Tertium documentum est. Religiosum peccare posse contra paupertatem, tum habendo proprietatem & dominium pecuniæ, aut rerum pecuniæ estimabilium, seu habendo ius de talibus plene disponendi pro arbitratu suo: tum habendo instar usufructuarij liberum earum, seu ius eis pro arbitrio vtendi; non tantum ad propriam necessitatem; sed etiam ad quidvis liberit. Quorum prius esse in Religioso peccatum suo genere mortale, patet tum ex alijs quæ habet Nauarr. in commentar. 2. de regularibus numero secundo, tum maxime ex eo, quod in capit. secundo & sexto, De statu Monachorum statuitur, vt Monachus qui pecuniam habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro iniuncta administratione permisum, à communione remoueatur altaris; atque is qui in extremis cum peculo inuentus fuerit, nec digne poenituerit: nec fiat oblatio pro eo, nec inter

fratres accipiat sepulturam. Id quod circa Religiosos vniuersos obseruari, ibidem præcipitur.

Neque vero potest in hac re prætendi dispensatio Superioris: obstat enim textus expressus in cap. Cum ad monasterium eodem titulo: in cuius fine sic habetur. Nec existimet Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo Monacho dispensare; quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis, adeo annexa est regulæ Monachali, vt contra eam, nec Summus Pontifex possit licentiam indulgere. Quod intellige quâdiu quis manet Religiosus: cum propriū habere sit contra religionis essentiā, tanquam repugnās paupertati, de qua fit vnū ex votis religionis. Alioqui enim si Papa pro sua summa potestate, iusta grauique causa exigente faciat ex Religioso non Religiosum: consequenter licentiam dabit habendi proprium, sicut & ducendi uxorem. Pro cuius rei pleniore intelligentia legendus est Azor in prima parte Moral. Infitur. libro 12. capite 7. Pro praxi nobis propofita sufficere possunt dicta in præced. numero 329.

Aduerte autem ex Nauar. in cit. num. 2. bonorum tantum æstimabilem pecuniā, votum paupertatis reddere in capax, vt satis patet ex communi vsu: quo nemine improbante, religiosi professi sunt Episcopi, Sacerdotes, Doctores, &c. tanquam capaces iurium Ecclesiasticorum, ac bonorum virtuti & eruditioni debitorum.

399. Posterior ex duobus ante propofitis hoc est, Religiosum rerum pecuniā æstimabilem, liberum vsum habere in suum commodum, peccatum mortale esse potest in tribus casibus, quos tangit Sylu. in verbo Religio 6. qu. 7. Primus est, quando Religiosus in vsum proprium retinet aliqua in magna copia Superiore in seculo, aut eo consentiente quidem, sed ita vt ille non sit paratus ad huius præceptum ea relinquere. Talis enim retentio rationem habet vsurpationis dominij, & per consequens peccati mortalis iuxta ante dicta.

Secundus est, quando Religiosus à Superiore accepit aliqua ad vsum, & ijs non solum ad propria necessitatem, sed etiam ad alia prout libuerit, vtitur. Nam & id quâdam rationem habet vsurpationis dominij; cum de re ad libitum disponere, sit actus habentis dominium, seu liberam de ea disponendi potestatem. Quapropter sicut Superior nequit Religioso facultatem dare habendi dominium proprietatemve aliquarum rerum pecuniā æstimabilem, ita nec dare potest vt utatur illis pro arbitrio, ad quoscunq; libuerit vsus; nimirum faciendū propria autoritate de illis, quidquid voluerit ad instar vsufructuarij, cui liberum est prout voluerit disponere de fructibus rerum quarum habet vsum fructum.

Tertius casus est, quando Religiosus ad vsum habet multa superflua sine facultate Superioris: aut cum illa quidem, sed non est paratus ea relinquere ad ipsius mandatum. Nam id esset animo habere proprium: non item si haberet ea ex facultate Superioris, & paratus esset eadem relinquere quotiescunq; Superior ipse vellet. Quod quamuis ita sit, peccat tamen Superior mortaliter, nulla necessitate vel utilitate communi excusante aliquid tale permittendo, vt patet ex eo, quod iuxta cap. 2. De statu monachorum §. Abbas: tanquam præuaricator ordinis, priuatione officij sui, & alio modo secundum regulam, sit puniendus.

Quartum documentum est. Quæcunq; Religiosus acquirit, siue per donationes, siue per laborem & industriā, siue alia aliqua iusta ratione, acquirere non sibi, sed religioni in qua professione fecit. Ratio est, quia nullius dominij seu proprietatis capax est, neq; suus est, sed suæ religionis: sicut seruus sui domini, & filius sui patris. Quare sicut seruus, domino: & filius, patri, non sibi acquirit, ita nec Religiosus acquirit sibi, sed suæ religioni. Hoc colligitur ex cap. Abbates §. Monachi, 18. quæst. 2. & ex eo quod ante habitum est profitentem in aliquo ordine vt se, sic & sua eidem tradere.

400. Quartum documentum est. Religiosum tanquam proprietarium ceteri contra paupertatem peccare mortaliter, non modo cum aliquid pecuniā æstimabile tenet contra Superioris voluntatem; sed etiam cum de eo disponit, vel est paratus disponere pro sua voluntate, perinde ac si haberet illius dominium: vt donando, vendendo, aut permutando; qui actus sunt habentis dominium: cum istud per illos alienetur; neq; alienatio qua dominium transfertur, fieri possit

ab eo qui dominium non habet. Adde pari ratione nec religiosum posse aliquid, etiam sponte sibi ab alio datum, accipere animo vtendi illo pro sua voluntate. Quod si acciperet cum intentione disponendi de illo, non pro sua voluntate, sed iuxta Superioris voluntatem, etiam si peccaret accipiendo sine Superioris licentia; non tamen contra paupertatem: vt pote qui non accipit animo faciendi sibi proprium, nec re ipsa faciat proprium; cum quidquid Religiosus acquirit non sibi sed religioni acquirit.

Sextum documentum est. Religiosum postquam aliquid dono accepit siue absq; licentia, siue cum ea: ac etiam cum animo disponendi de eodem iuxta Superioris voluntatem, non posse acceptionem celare Superiori: quia si animum sincerum habeat, sic debet vti accepto, vt Superior possit de eo disponere: ad quod requiritur vt illud ei manifestetur. Nec item posse de eodem disponere, ne quidem illud reddendo ei quo accepit, aut expendendo in eius vtilitatem. Ratio est, quia id esset alienare, quod acquisitum fuit monasterio.

Dubia quæ circa religiosam paupertatem moueri possunt magno numero habet Azor in 1. parte Moral. Infit. lib. 12. cap. 8. & alioq; sequentibus, apud quem illorum explicatio videri poterit. Tantum addam de Religiosis illorum ordinum in quibus singuli habent suum proprium, difficultatem esse quæ Confessarijs vexare solet. An tutā conscientia possint manere in aliquo eiusmodi ordine, seruando quod sibi vstitatum est: & an quis tutā conscientia possit talem aliquem ordinem ingredi animo faciendi, vt faciunt reliqui.

Cuius difficultatis solutionem, mallem quidem ab alio audire, quam dare: ne tamen omnino desim officio, saluo meliori iudicio dixerim primo; vix consulendum esse ingressum alicuius religionis, in qua passim aliquid de essentialibus, qualis est paupertas, violatur: quandoquidem in eo periculum est contaminandi se pari scelere, aliorum imitatione: iuxta illud Psalm. 17. Cum peruerso peruertaris. Vide antedicta num. 380. propositione tertia. Quia igitur in casu propofito difficultatis, dantur passim occasiones multa peccata committendi contra paupertatem, nemo negauerit oportere eas vitare. Dixerim secundo, dissuadendum esse ingressum illi qui sic animo comparatus est, vt si Superiores ab usum eiusmodi tollere velint (proprietatem nimirum singulorum, reducendo ad communiam) paratus non sit promptusque acquiescere, sed velit sua semper apud se retinere. Quia id esset velle paupertatem uouere, quā nec re nec animi proposito velit seruare. Dixerim tertio, talem Religionem ingressum, quocumque animo ingressus sit, teneri paratum esse ad omnia quæ habet, resignanda in manibus Superioris, quoties ea ex parte voluerit religionem reformare. Interea autem dum nulla fit reformatio, posse retinere sibi eiusdem Superioris voluntate concessa: dummodo id non faciat animo proprietario; seu quo pecunijs, & alijs rebus concessis tanquam Dominus vtatur ad quoscunq; vsus libuerit: sed tanquam pauper ijs vtatur, ad subueniendum suis necessitatibus: in quem finem conceduntur, tanquam elemosynæ. Dixerim quarto, idque consequenter, ex ipsdem bonis Religiosum non posse comparare sibi stabilia bona, quæ relinquat suis hæreditibus: præsertim cum Religiosus acquirens aliquid, non sibi, qui incapax est dominij tanquam repugnantis religiose paupertati: sed suæ religioni. Dixerim postremo: non videri censendum tutum in conscientia Religiosum, qui experitur propter multitudinem pecuniarum quas possidet in sua religione, se vel omnino, vel difficulter posse in ea viuere sine multis peccatis mortalibus: ideoque ab illo in confessione exigendum esse, vel vt transeat ad arctiorem religionem, in qua non sit habiturus talem occasionem: vel vt cedat monasterio suas facultates, reseruando sibi solummodo quantum satis sit ei ad honestum victum & vestitum. Alioqui enim amans periculum perit in illo, constituiturq; in statu perditionis: in quo volens permanere non est capax absolutionis sacramentalis.

**